

Ősztől újra közösségbe kerülhet a speciális iskolás

Magántanárhoz jár az autista kislány

Nehezen illeszkedik közösségbe, ezért nem is jár iskolába egy szegedi autista kislány. Végleges döntés még nincs, ám ősztől megoldódhat a speciális igényű iskolás gondja.

– Iskoláskorú autista kislányom magántanára havi 40 ezer forintot költök, pedig törvény adta joga iskolába járni – panaszkolta lapunknak a szegedi édesanya, *Soltiné Ibolya*. – Szellemi képességeivel semmi gond nincsen, túlzott érzékenysége miatt azonban nehezen illeszkedik közösségbe. Óvodába is járt, ott az óvónők figyelemmel és szakértelemmel négy éven át segítették a fejlődését. Megfelelő iskolát viszont három éve hiába keresünk számára. Kis létszámú, toleráns osztályközösségre és segítő, vagyis autizmushoz értő pedagógus szakértelmére lenne szüksége. Háromszoros fejkvótát fizet utána az állam, mégis magántanárhoz kényszerül.

Elméletileg kínálkozik meg-

oldás a szegedi iskolás és hasonló helyzetű sorstársai számára, hiszen több segítő és gyógypedagógus végzettségű tanár dolgozik a szegedi intézményekben. *Révész Mihály*, az önkormányzat oktatási bizottságának vezetője többek között a dorozsmai, a Fő fasori, a Dózsa utcai és a Rókus II. számú általános iskolát sorolta fel, amikor speciális igényű iskolásokról kérdeztük. A képviselő végleges döntésről még nem tájékoztatott, ám ígérete szerint szeptembertől megoldódik az autista kislány problémája.

Ugyancsak szeptembertől az óvodákban is több segítő szakember kezd dolgozni. A hét szegedi óvodai csoport megszűnésével ugyanis az önkormányzat nem von el minden álláshelyet. Helyettük három fejlesztőpedagógust foglalkoztat, így összesen nyolcan segítik a 270 óvodáskorú gyermeket, négy gyógypedagógus pedig az 53 speciális igényű ovist.

DOMBAI TÜNDE

Pontokra mennek a középiskolások

A középiskolás diákok 45 százaléka gondolja úgy, hogy nem kíván emelt szintű érettségi vizsgát tenni. 2004-ben a diákoknak csupán 16 százaléka nyilatkozta azt, hogy megelégszik a középszintű vizsgával.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A Felvételi Információs Szolgálat (FISZ) országos középiskolai kutatásából, amelyben 501 középiskola 27 ezer 729 diákja vett részt, kiderül, hogy a tanulók 2004-ben lényegesen más véleményt fogalmaztak meg az érettségivel kapcsolatban, mint 2005-ben. Míg tavaly a diákoknak csupán 16 százaléka nyilatkozta azt, hogy megelégszik a középszintű vizsgával, az idén már 46. Az emelt szint népszerűsítés-csökkenésének némileg ellentmondó vélemény, hogy a diákok többsége (57 százalék) még mindig úgy látja, a karrierintézmények népszerű szakjaira a biztos bejutáshoz mégiscsak az emelt szint szükséges.

A FISZ tavaszi országos kö-

zépiskolai kutatásában feltette azt a kérdést is, hogy mi ösztönzi az érintetteket az emelt szintű érettségi megszerzésére. A középiskolás diákok legnagyobb arányban az emelt szintért kapható 7 többletpontot jelölték meg. Ezt követte a használható tudás, amellyel nemcsak bekerülni, hanem az egyetemen bent maradni is lehet. Az alsóbb évfolyamok diákjait inkább az emelt szintű érettségi jobb megítélése, és a szülői ösztönzés befolyásolja, míg a végzősök tanári ösztönzésre és a tudásukhoz illeszkedőnek érezve választják az emelt szintű vizsgát.

A kizárólag középszintű érettségi választásának legfőbb indoka, hogy a diákok jobbnak érzik tudásukat a középszinthez. A végzős diákok félnek is attól, hogy emelt szinten idegen vizsgabizottság előtt kell vizsgáznuk. Indok még a középszint mellett, hogy nem vettek részt emelt szintű érettségi felkészítésen (23 százalék), illetve, hogy nem akarnak nagyobb erőfeszítést tenni (22 százalék).

Más uniós országokban akár tízszer annyit is fizet a biztosító, mint nálunk

Mennyi a műtét ára?

Olaszországban tizennégyszer többet fizet az egészségbiztosító ugyanazért a műtétért, mint amennyit itthon kapnak az egészségügyi intézmények. Különösen hátrányos helyzetben van némelyik egyetemi klinika.

– Egy betegem Olaszországban síbalesetet szenvedett, ezért egy ottani kórházban kisebb műtétet hajtottak végre rajta – mesélte *Süveges Gábor*, a szegedi új klinika traumatológiai osztályának sebésze. – Itthon ugyanazt a műtétet ismét el kellett végeznünk, a beteg ugyanúgy négy napig feküdt bent, ahogy az olaszoknál is. Néhány héttel később kapott egy értesítőt, amelyben tájékoztatták, mennyi pénzt kapott a kinti kórház a biztosítótól: 5200 euró szerepelt a papíron. Kíváncsiságból utánanéztam, ugyanezért nálunk mennyit fizet a tb: 93 ezer forintot kapott az új klinika.

Az olaszoknál tehát tizennégyszer többet ér ugyanaz a beavatkozás. Az eszközök a szigorú szabályozás miatt mindkét uniós országban ugyanannyiba kerülnek. Az egészségbiztosítási szakember szerint azonban a két ország mégsem vethető össze ilyen egyértelműen.

– Létezik tételes finanszírozás, melynek során minden egyes felhasznált eszközt ki-számláznak és kifizetnek, Magyarországon azonban ez nem így működik – magyarázta *Borosné Záborszky Annamária*, a Csongrád Megyei Egészségbiztosítási Pénztár finanszírozási osztályvezetője. – Nálunk úgynevezett átlagfinanszírozás van: az azonos költségcsoportba tartozó beavatkozásokért ugyanazt a meghatározott összeget fizetjük. Vannak eljárások, amelyek a kifizetett összegnél kevesebbe, és vannak, amelyek többbe kerülnek. Az intézményeken múlik, hogyan gazdálkodnak a rendelkezésre álló kerettel.

– Ha csak a működésre kellene fordítanunk ezt az összeget, akkor is alulfinanszírozott lenne a rendszer. Ám az orvosegyetemeknek például a javításra és eszközpótlásra is ebből a keretből kellene elkülöníteniük, ugyanis ezekre nincs más forrásunk. Így pedig szinte ellehetetlenül a helyzetünk – mondta *Lonovics János*, az SZTE



A munka nálunk is ugyanaz, mint nyugaton – csak az ára tizedannyi

Fotó: Miskolczy Róbert

KORLÁTOK

Természetesen Magyarországon is vannak olyan eljárások – például a kardiológiában és az onkológiában – amelyekért valóban annyit fizet a tébé, amennyibe kerülnek, vagyis ezeken a területeken „ki lehet jönni” a rendelkezésre álló pénzből. Ugyanakkor bizonyos műtėti szakmákat és belgyógyászati tevékenységeket rendkívül alacsony összegben határoztak meg, néhány eljárásnál pedig, bár kifizetik a bekerülési költséget, korlátozzák a támogatott beavatkozások számát.

Szent-Györgyi Albert Orvos- és Gyógyászati Tudományi Centrum elnöke.

A professzor a rendszer hibájának tartja azt is, hogy az orvos-

egyetemek – bár itt végeznek minden bonyolult és drága beavatkozást – ugyanannyi társadalombiztosítási hozzájárulást kapnak az államtól, mint a kór-

házak. – Létezik ugyan egy úgynevezett progresszív díj, amit ennek kompenzálására találtak ki, de ez sem arányos a kiadással. Néha csodálkozom is, hogy vagyunk képesek mindezek ellenére még mindig működni – mondta Lonovics János.

A szegedi klinikák – hasonlóan a többihez – maguk előtt görgetik az adósságokat, eszközökről, fejlesztésekről álmodni sem mernek. Örülnek, hogy a számlákat időben be tudják fizetni, és csak bizakodnak, hogy előbb-utóbb történik valami. Ha más nem – csoda.

TIMÁR KRISZTA

Kwaysserné Kulai Klára: Soha, egyetlen ítélet kihirdetése után sem volt lelkiismeret-furdalásom

Ülnök a bírói pulpituson

Egyes országokban az esküdtek döntően befolyásolhatják egy-egy ügy sorsát. Nálunk az ítélezésben, mondhatni a társadalom kontrolljaként, az ülnökök töltenek be hasonló szerepet. Többek között erről is beszélgettünk a szegedi bíróság egyik ülnökével, Kwaysserné Kulai Klárával (képünkön).

– Természetesen voltak olyan ügyek, amelyek érzelmeket váltottak ki bennem, és valószínűleg lesznek is ilyenek. De kit ne érintenének meg például a fiatal- és gyermekkorúak elleni, vagy családon belüli erőszakos bűncselekmények. Ez persze nem azt jelenti, hogy ezek az érzelmek ítélezéskor befolyásoltak volna, és a jövőben sem fognak – nyilatkozta lapunknak *Kwaysserné Kulai Klára*, a Szegedi Városi Bíróság ülnöke.

Hat éve, 1999 óta ülnök. Nyugdíjba vonulása előtt évtizedekig pénzügyi, majd gazdasági vezetőként dolgozott Szegeden. Azt mondta, évekkal ezelőtt azért jelentkezett ülnöknek, mert érdekesnek tartotta ezt a területet.

A tanács tagjainak, a bírónak és az ülnököknek annak ellenére egyenlők a jogaik, hogy az utóbbiak civilek, a társadalom különböző területeiről érkeznek, és az önkormányzat közgyűlése választja őket. Ez is jelzi, hogy ők, az esküdtekhez hasonlóan, a tár-

sadalom kontrollszerepét töltik be. Megválasztásuk után felesküdnek, és rájuk is ugyanúgy vonatkozik, mint a bírókra, hogy perekről, ügyekről még közvetlen hozzátartozóiknak sem beszélhetnek.

– Lehet, sokan azt hiszik, jelenlétünk csak formális, de nem így van. A tanácsok vezetői minden esetben kikérlik a véleményünket, érezzük, őszintén igénylik munkánkat. Az is megtörténhet, hogy az ülnökök más véleményt alakítanak ki, mint a bíró, azaz leszavazhatnák, de ilyen azokban a tanácsokban, amelyikében én voltam, még nem fordult elő – avatott be munkájába Kwaysserné Kulai Klára.

Kwaysserné többnyire gazdasági bűncselekményeket tárgyaló tanácsokban vesz részt. Konkrét eset említése nélkül elmondta, gyakran meglepődik, hogy az emberek mint sértettek mennyire naivak, a másik oldalon viszont, ha vádlottak, milyen rafináltak.

Az elmúlt hat év alatt eddig mindössze egyszer fordult elő, hogy – a sértetti oldalon – ismerőssel „találkoztam”, és emiatt nem vehetett részt a peres eljárásban.

– Soha, egyetlen ítélet kihirdetése után sem volt lelkiismeret-furdalásom, soha nem merült fel bennem, hogy tévedtünk. Meggyőződésem, hogy a vádirat megismerése, a szakér-



Fotó: Miskolczy Róbert

tők véleménye, valamint a tanúk, a sértettek, a vádlottak elmondása alapján minden esetben helyes döntés született – mondta Kwaysserné Kulai Klára.

OLÁH ZOLTÁN

Most – Punte – Híd

Horvátok a júniusi Tiszatájban

Virág Zoltán szerkesztésében jelent meg a Tiszatáj júniusi száma, amely a horvát irodalomból ad izgalmas, sokszínű válogatást.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A környező országok irodalmait bemutató Most – Punte – Híd sorozat több mint harminc évvel ezelőtt, a hetvenes évek elején indult a Tiszatájban. A horvát irodalmat bemutató különszámmal már a kilencvenes évek elején is jelentkeztek, később pedig Kristó Gyula történész közreműködésével történeti blokkal emlékezett meg a folyóirat a horvát–magyar perszonálunió 900. évfordulójáról.

– Felnőtt Szegeden egy irodalomtörténész és műfordító gárda, akik jól beleásták magukat nemcsak a klasszikus, hanem a kortárs horvát irodalomba. Bár két világháború közötti szerzőket is olvashatunk, mostani összeállításunk gerincét mégis inkább a mai horvát irodalom közép-nemzedéke alkotja. Nagyon sok izgalmas tehetséget megismerhetünk ebből a különszámból, amit *Virág Zoltán* kollégám, az SZTE Modern Magyar Irodalom Tanszékének oktatója szerkesztett – ajánlja a júniusi számot *Olasz Sándor* irodalomtörténész, a Tiszatáj főszerkesztője.

A szépirodalmi szövegek mellett három tanulmány is szerepel a lapban: *Lőkös István* a croatohungarus tudatról, *Lukács István Branko Simic* szegényemberverseiről, *Fried István* pedig Ambivalencia és regénytörténet címmel Miroslav Krleža Az ész határán című művének újraolvasásáról ír. Különösen érdekes az összeállítás nyitó novellája, az 1993-ban elhunyt Antun Soljan írása, amelynek hőse Zrínyi Miklós. A fordítógárda Vajdaságból áttelepült irodalmárokból áll, közülük *Orcsik Roland*, *Kollár Árpád* és *Hász-Fehér Katalin* ma már Szegeden élnek.